

HØRINGSUTTALELSE: SØRMARKFJELLET VINDKRAFTVERK OSEN OG FLATANGER KOMMUNER, SAREPTA ENERFGI AS

Viser til høring av søknad om endringer og tilleggsutredninger for Sørmarkfjellet vindkraftverk som har vært tilgjengelig på NVE sine nettsider, med høringsfrist 10.10.09.

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag (FNF-NT) er en fylkesforening under Forum for natur og friluftsliv (FNF). FNF er et samarbeids- nettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. FNF jobber blant annet for at natur- og friluftslivsinteressene blir ivaretatt i aktuelle saker i de enkelte fylkene.

Følgende organisasjoner og sammenslutninger er tilknyttet FNF-NT: Nord-Trøndelag Røde Kors, Nord-Trøndelag Orienteringskrets, Nord-Trøndelag Krets av Norsk Speiderforbund, Grønn Hverdag, Nord-Trøndelag Turistforening, Norges Jeger- og Fiskeforbund Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag 4H, Det Norske Hageselskap i Nord-Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og Norsk Ornitologisk Forening i Nord-Trøndelag.

Kommentarer

I utgangspunktet er vindkraft en miljøvennlig energikilde som FNF stiller seg positiv til, der det ikke er store motsetninger og konflikter. Vindkraftplanene på Sørmarkfjellet har vært kilde for massiv motstand og store motsetninger mellom lokalbefolkning og utbyggere. På bakgrunn av denne motstanden og omfanget av vindkraftplanene velger FNF-NT å komme med høringsuttalelse.

Selv Statkraft har uttalt at vindkraft vil bety lite for energiproduksjonen fram til 2020. Utbygging av vindkraft er i dag avhengig av støtteordninger. Tall fra bl.a. Enova viser at energisparing har større potensial enn den planlagte vindkraftutbyggingen de neste 15 år. Fornybar kraft de neste 15 år er beregnet til et potensiale på maks 21 TWh mot et sparepotensial på 27 TWh. Omregnet betyr dette at man kan spare energi tilsvarende 2000 vindmøller. Vindkraft trenger seks ganger mer i statlig støtte for å bli like lønnsomt som energisparingstiltak! Videre har regionsdirektør Jan Alne i Statkraft uttalt at ytterligere økning av vindkraft ikke er forsvarlig blant annet på grunn av at dette vil skape økt behov for balansekraft som kompensasjon når vindmøllene ikke produserer energi. Balansekraft i form av vannkraft vil føre til store og raske endringer i vannstanden i vassdrag som igjen vil kunne føre til konsekvenser for villaksen. Atle Harby ved CEDERN (senter for miljødesign av fornybar energi) uttaler at forhold mellom vann- og vindkraft er et av de viktigste temaene for senteret nå. De skal framskaffe kunnskap som skal sikre at utbygging av fornybar energi fører til minst mulig uheldige miljøvirkninger lokalt. Blant annet skal de finne ut av hvor man bør plassere vindmøller og kraftledninger slik at fugler, dyr og lokalbefolkning lider

minst mulig overlast. En samlet plan for vindkraftutbygging på land vil være med på å kunne redusere konflikter.

Sørmarkfjellet vindkraftanlegg med sine planlagte 63 turbiner vil kreve et arealbruk på 9,3 km² med over 40 km med veier. Dette vil føre til en reduksjon av villmarkspregede områder med 24 km². Samtidig vil kraftoverføringslinjer fra anlegget gripe inn i INON-områder.

Dette virker mot regjeringens uttalelser (SoriaMoria-erklæringen) der de forpliktet seg til å ta ansvar for det som er igjen av villmark i Norge, sitat: *"Det må være et grunnleggende prinsipp at vår egen generasjon har et ansvar for å gi kommende generasjoner like god tilgang til naturopplevelser som vi selv har. Stadig færre områder i Norge er uberørt av tekniske inngrep, og vi må gi sterkere beskyttelse av områder og naturkvaliteter som også våre etterkommere har rett til å oppleve."*

I tillegg har Stortingsmeld 21, 2001-2005 som målsetning at tap av biologisk mangfold skal stanses innen 2010. Der det framheves at fysiske inngrep og endret arealbruk er den største faktor til tap av arter og livsformer. Der summen av mange små inngrep kan få betydelige innvirkninger for en art/bestands evne til å overleve.

På bakgrunn av de nasjonale føringer som er lagt, enten det er gjennom norsk lov eller politiske dokumenter, må inngrepsfri natur (villmark), truede naturtyper og biologisk mangfold (rødlista) bli gitt høyeste verdi i konfliktvurderinger. Tap av denne type verdier kan ikke aksepteres.

Landskapet på Fosen er preget av høy variasjon og gir med dette stor opplevelsesverdi. Fylkeskommunen i Sør-Trøndelag har uttalt at større sammenhengende høyfjellsområder/strandsone-områder i tilknytning til kystleia bør vises spesiell forsiktighet. Sørmarkfjellet grenser mot "større sammenhengende landskap av stor nasjonal/regional verdi". Kyststripa vi finner i Flatanger (Trøndelag) er av unik karakter! Denne type kystlandskap er ellers bare å finne få steder i verden, som Skottland, deler av vestkysten Canada/Alaska, sør i Chile og deler av New Zealand.

Et vindkraftanlegg i dette landskapet vil være svært synlig og på denne måten endre karakteren på landskapet totalt. Området er sårbart for utbygging. En utbygging her vil føre til store inngrep i deler av området, særlig med tanke på infrastruktur. Dagens fravær av tekniske inngrep er en av de viktigste kvalitetene til landskapet. En utbygging vil ødelegge denne kvaliteten. Visuelt blir anlegget meget synlig og antatt som et stort negativt element.

Fosen ble tidlig isfritt etter siste istid, dette har ført til lang kulturpåvirkning. I området er det flere rike kulturminner. På Sørmarkfjellet er det påvist et omfattende fangstsystem med dyregraver og bågastelle, mulig så langt tilbake i tid som jernalderen. Dette anlegget vil bli sterkt berørt av den planlagte vindparken. Det er også registrert mulig gammel samisk bosetning og en falkfangerhytte i området. Et vindkraftanlegg vil redusere den visuelle opplevelsen av fortidens historie kraftig.

Flere fuglearter som er å finne på/ved Sørmarkfjellet er arter som er registrert på den internasjonale rødlista, blant annet havørn, vandrefalk, hubro og storlom. Dette er

arter som Norge har et internasjonalt forvaltningsansvar for. Rovfuglene er med på å holde mangfoldet og balansen i naturen i hevd. Dette er alle arter som er truet på et eller annet vis, en vindkraftutbygging på Sørmarkfjellet vil tilføre enda en trussel mot disse artene.

Vindparkanlegg beslaglegger store arealer, dette fører til reduksjon av biotoper og habitater for blant annet fugl. I tillegg utgjør rotorbladene stor kollisjonsfare for fugl (særlig ved tåke og vind), det er dokumentert at mange fugler mister livet i nærkontakt med vindmøllene. Blant annet har det gått hardt utover havørn på Smøla, det er også dokumentert at hubro og lirype er drept av vindmøller. Siden Sørmarkfjellet ligger i et område som inneholder flere verdifulle forekomster og kvaliteter for sjeldne og truede fuglearter er det trolig at vindmøller her vil være av en negativ konsekvens for fuglelivet. Vindmøller vil kunne føre til biotopødeleggelse ved støy og økt aktivitet i området. Det å ta vare på fuglene rundt oss er viktig for at kommende generasjoner skal oppleve en rik og mangfoldig natur.

Det er registrert lokal motstand mot Sørmarkfjellet vindpark, samt negative konsekvenser for reindriftnæringen i området. Vindkraftanlegg fører med seg mer enn bare selve vindmøllene; det vil anlegges veier, transformatorer, kraftoverføringslinjer med mer. Denne type inngrep vil uten tvil være av en negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet og reindriftsnæringen. Sørmarkfjellet er et av områdene som brukes som vinterbeite for rein. Et vindkraftanlegg vil redusere kvalitetene som beiteland. Rein er følsom for støy da dette kan utløse stressfaktor hos dyra.

Sørmarkfjellet brukes av turgåere både til trim og rekreasjon. Det er et område som blir utnyttet til jakt, både etter små- og storvilt. Støy fra turbinene vil redusere fjellet som turområdet. En undersøkelse Norsk Turistutvikling gjorde i 2009 viser at hyttefolk legger vekt på flott natur, fred, ro og stillhet. Dette er kvaliteter som blir kraftig forringet ved en utbygging av vindparkanlegg på Sørmarkfjellet.

En av de store severdighetene på Fosen er naturen. Det satses i stadig større grad på naturbasert turisme i området. En vindkraftutbygging vil redusere opplevelsen av villmark. I dag hvor verdens uberørte naturområder står ovenfor et enormt press burde man være kritisk til å foreta slike store inngrep som et vindkraftanlegg på Sørmarkfjellets størrelse vil være. En slik ressurs som uberørt natur er, blir stadig mer etterspurt i turistsammenhenger og et ønske om ro, fred og stillhet er noe mange ønsker når de er i fjellet. Turisme knyttet til ønske om fred og stillhet er økende både lokalt og i verdenssammenheng. Et vindkraftanlegg vil sette en stopper for denne type økonomisk vekst i området. Det vil også være viktig å ta vare på slike områder for de generasjoner som kommer etter oss.

Konklusjon

Et vindkraftanlegg på Sørmarkfjellet vil samlet sett gi en stor negativ konsekvens for naturopplevelser og muligheter til å oppleve urørt kystnatur. Et så stort og omfattende anlegg som det planlegges på Sørmarkfjellet vil svekke mulighetene innen naturbasert reiseliv i regionen og redusere mulighetene til å bevare det særegne kystlandskapet som er på Namdalskysten. Videre vil anlegget virke uheldig

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag

inn for utøvelse og opplevelse knyttet til friluftsliv. Et vindkraftanlegg vil gi en negativ konsekvens knyttet til biologisk mangfold.

Man burde vurdere om det finnes andre lokaliseringer til vindkraft der hvor konfliktnivået er betydelig lavere. En samlet plan for vindkraftutbygging burde komme på plass, dette ville gi muligheter til å redusere konfliktnivået i forbindelse med utbygging av vindkraft.

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag kan med dette ikke se positivt på et vindkraftanlegg på Sørmarkfjellet.

Følgende organisasjoner har sluttet seg til uttalelsen:

Med vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag

Marit Hellan
Koordinator